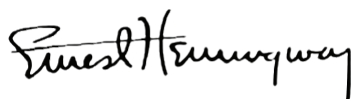

Een mekka voor veinzers
en andere verhalen, columns en essays

Ernest Hemingway

A handwritten signature of Ernest Hemingway in black ink, written in a cursive style.

Utrecht
Het Literatuurhuis
Serie 'Literaire Meesters'

Uitgave ter gelegenheid van het festival
Literaire Meesters 2014: Hemingway

Eerste druk, november 2014

www.hetliteratuurhuis.nl

Oudegracht 237
3511 NK Utrecht
030-231 83 76

Copyright teksten © 2014 de diverse auteurs
Copyright vertalingen © 2014 de diverse vertalers
Omslag en typografie: Het Literatuurhuis
Druk: NBD Biblion

Bij de samenstelling van deze bundel hebben de makers getracht alle rechthebbenden te achterhalen. Diegenen die desondanks menen rechten te kunnen doen gelden, worden verzocht contact op te nemen met Het Literatuurhuis om alsnog in een regeling te voorzien. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, microfilm, scan, online weergave of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbenden.

ISBN: 978-94-91869-08-2

Inhoud

Teksten van Ernest Hemingway

I Parijs

Amerikaanse bohémiens in Parijs.....	9
Parijs, het mekka voor veinzers	13
Vrouwen kopen kleren voor Franse echtgenoten.....	16

II Na de Eerste Wereldoorlog

Luitenantssnorren	19
Een veteraan bezoekt het vroegere front.....	21
Met de oversteek naar Duitsland.....	29

III Hemingways Reizen

Geef je de postbode altijd fooi? (Spanje).....	35
Er zit geweldige vis in de Rhône (Zwitserland)	37
Patselige patriotten in Italië (Italië)	41
Constantinopel is niet stralend... (Turkije)	45
Een zwijgende, naargeestige stoet (Turkije).....	50
Een optocht van vluchtelingen uit Thracië (Bulgarije)...	52

IV Columns

Boksvrouwen juichen voor het ruige werk	59
Onze vertrouwelijke vakantiegidz	64
Uit kamperen	69
Een lijkende foto komt met een prijskaartje	75

Teksten over Ernest Hemingway

<i>Hoe Hemingway een idool werd</i> Joris Smeets	81
<i>'I'm very brave when I've had a drink'</i> <i>De performance van een oorlogsveteraan</i> Mathijs de Groot.....	97
<i>In het spoor van Hemingway</i> Michael Palin	125
<i>God volgens Hemingway</i> Ton de Kok	133
<i>Macho in de lappenmand</i> Hans Bouman	143
<i>Ernest Hemingway was een coureur</i> Erik Brouwer	149
<i>Op visite bij Martha Gellhorn</i> Hans Schoots.....	169
<i>Een Hollandse Hemingway?</i> Margriet de Koning Gans	173
<i>Fragment uit: Alleen met de goden</i> Alex Boogers	182
<i>Een lezing voor de hogere standen</i> Lévi Weemoedt	185
Verantwoording.....	207

Teksten van Hemingway

Ernest Hemingway

I PARIJS

Amerikaanse bohémiens in Parijs

Parijs, Frankrijk (maart 1922)

VERTALING: JEAN A. SCHALEKAMP

Het schuim van Greenwich Village, New York, is afgeschept en met pollepels vol neergekwakt op dat deel van Parijs dat aan Café Rotonde grenst. Nieuw schuim is vanzelfsprekend opgekomen om de plaats van het oude in te nemen, maar het oudste schuim, het dikste en het schuimigste schuim is op de een of andere manier de oceaan overgestoken en heeft met zijn middag- en avondrecepties voor toeristen op zoek naar sfeer de Rotonde tot de voornaamste bezienswaardigheid van het Quartier Latin gemaakt.

Het soort mensen die de tafeltjes van Café Rotonde bevolken doen raar en zien er raar uit. Ze hebben allemaal zo hard gestreefd naar een nonchalant individualisme in kleding dat ze een soort uniformiteit in de excentriciteit bereikt hebben. Zodra je een blik naar binnen werpt in het hoge, rokerige, met tafeltjes volgeproppte interieur van de Rotonde krijg je hetzelfde gevoel als wanneer je het vogelhuis van de dierentuin binnenstapt.

Je hoort een kolossaal, schor gekrijs op vele toonhoogten en talrijke kelners vliegen als evenzovele zwartwitte eksters door de Wahn rond. De tafeltjes zijn vol - ze zijn altijd vol - ergens wordt iemand omlaag getrokken en in elkaar geperst, een ander wordt omvergelopen, nog meer mensen komen door de draaideur naar binnen, nog een zwartwitte kelner loopt pivoterend tussen de tafeltjes door naar de deur en als je je bestelling in de richting van zijn verdwijnende rug geschreeuwd hebt, kijk je zoekend om je heen naar individuele mensen.

Je kunt in één avond maar een bepaald aantal individuele mensen in de Rotonde zien. Als je je quotum bereikt hebt, weet je heel zeker dat je gaan moet. Er komt een uiterst precies moment waarop je weet dat je nu genoeg van de Rotondebewoners gezien hebt en weg moet gaan. Als je wilt weten hoe precies dit moment is, probeer je dan maar eens door een pot met zuurgeworden suikerstroop te eten. Bij sommige mensen zal het gevoel niet verder te kunnen gaan al bij de eerste hap komen. Anderen zijn geharder. Maar voor alle normale mensen is er een grens. Want de mensen die elkaar om de tafeltjes van Café Rotonde verdringen, doen iets heel bepaalds met die belangrijkste zetel der emoties, de maag.

Als eerste dosis van Rotonde-individuen zult u misschien een korte, dikke vrouw waarnemen, met blondgeverfd haar, geknipt volgens de Oudhollandse-Schoonmaakstersmode, een gezicht als een roze geëmailleerde ham en dikke vingers die uit de lange blauwzijden mouwen van een Chinees uitziende morsjurk steken. Ze zit ineengedoken over de tafel gebogen een sigaret uit een sigarettenpijpje van meer dan een halve meter lang te roken en haar platte gezicht is volkomen verstoken van ook maar de geringste uitdrukking.

Ze kijkt uitdrukkeloos naar haar meesterwerk dat

aan de witgekalkte muur van het café hangt, samen met een stuk of drieduizend andere, als onderdeel van de Rotonde-salon alleen voor klanten. Haar meesterwerk ziet er uit als een rode vleespastei die de trap afkomt en de adorerende, hoewel uitdrukingsloze schilderes brengt iedere middag en iedere avond door met er in devote houding aan dat tafeltje voor te zitten.

Als je klaar bent met naar de schilderes en haar werk te kijken, verdraai je je hoofd een beetje en dan zie je een grote, lichtharige vrouw die met drie jongemannen aan een tafeltje zit. De grote vrouw draagt een struisverenhoed uit het Vrolijke-Weeuwtestijdperk en ze maakt grapjes, waarbij ze hysterisch lacht. De drie jongemannen lachen telkens wanneer zij lacht. De kelner brengt de rekening, de grote vrouw betaalt, zet met enigszins onvaste handen haar hoed recht en dan gaan zij en de drie jongemannen gezamenlijk naar buiten. Ze lacht weer als ze de deur uitgaat. Drie jaar geleden kwam ze met haar man naar Parijs; ze kwamen uit een kleine stad in Connecticut, waar ze tien jaar lang gewoond hadden en hij met toenemend succes geschilderd had. Vorig jaar ging hij alleen naar Amerika terug.

Dit zijn twee van de twaalfhonderd mensen die de Rotonde bevolken. Alles wat je maar zoekt kun je in de Rotonde vinden behalve serieuze kunstenaars. Het vervelende is dat mensen die een excursie door het Quartier Latin maken, bij de Rotonde naar binnen kijken en dan denken dat ze een bijeenkomst van echte kunstenaars van Parijs zien. Ik wil dit wel even heel publiekelijk rechtzetten, want de kunstenaars van Parijs die verdienstelijk werk produceren, hebben een afschuw en een walging van de Rotonde-kliek.

Het feit dat je twaalf francs voor een dollar krijgt, heeft de Rotonders hierheen gebracht, tegelijk met nog een

heleboel andere mensen, en als de wisselkoers ooit weer normaal wordt, zullen ze naar Amerika terug moeten gaan. Het zijn bijna allemaal leeglopers die de energie die een kunstenaar in zijn creatieve werk legt, verbruiken met geklets over wat ze van plan zijn te gaan doen en het veroordelen van het werk van alle kunstenaars die enige mate van erkenning verworven hebben. Door over kunst te praten verkrijgen ze dezelfde bevrediging die de echte kunstenaar in zijn werk vindt. Dat is natuurlijk erg plezierig, maar ze willen hardnekkig voor kunstenaars blijven doorgaan.

Sinds de goede oude tijd toen Charles Baudelaire met een purperrode kreeft aan de lijn door datzelfde oude Quartier Latin wandelde, is er niet veel goede poëzie meer in cafés geschreven. En zelfs dan nog vermoed ik dat Baudelaire de kreeft bij de conciërge op de benedenverdieping onderbracht, de chloroformfles met de kurk erop op de wastafel zette en alleen met zijn gedachten en zijn papier, zoals alle kunstenaars voor hem en na hem gewerkt hebben, op *Les Fleurs du Mal* zweette en zwoegde. Maar die troep die daar op de hoek van de Boulevard Montparnasse en de Boulevard Raspail bijeenkomt, heeft geen tijd om aan iets anders te werken; die brengt de godganse dag in de Rotonde door.

Parijs, het mekka voor veinzers

Parijs, Frankrijk (maart 1922)

Vertaling: Vicky Francken

Parijs is het Mekka voor bluffers en bedriegers op alle gebieden, van muziek tot boksen. Per vierkante meter vind je in Parijs meer beroemde Amerikaanse dansers van wie niemand in Amerika ooit heeft gehoord; meer gerenommeerde Russische danseressen die de goedkeuring van de Russen niet kunnen wegdragen; en meer bokskampioenen die voordat ze de oceaan overstaken slechts tot de voorronde kwamen dan waar ook ter wereld.

Dit komt door het tomeloos provinciale karakter van het Franse volk en de goedgelovigheid van de Franse pers. In Canada kent iedereen de namen van een stuk of vijf Franse militairen en politici, maar in Frankrijk kan niemand de naam van een Canadese generaal of politicus opnoemen of je vertellen wie momenteel aan het hoofd van de Canadese regering staat. Met niemand bedoel ik niemand van het gewone volk: winkeliers, hoteleigenaren en de algemene burgerklasse. Om een voorbeeld te geven: mijn *femme de ménage* was gisteren geschokt toen ik haar vertelde dat er in Canada en The States een drankverbod geldt. ‘Waarom hebben we daar nooit iets van gehoord?’ vroeg ze. ‘Is die wet nog maar net aangenomen? Wat moet een man dan drinken?’

Niet lang geleden werd een Amerikaans meisje op de aanplakbiljetten van de Parijse schouwburgen aangepre-

zen als ‘Amerika’s bekendste en meest geliefde danseres’. Niemand van de onlangs in Parijs aangekomen Amerikanen had ooit van haar gehoord, maar de Parijzenaren stroomden toe om de Amerikaanse ‘Star’ te kunnen zien. Later werd bekend dat ze jaren geleden een klein rolletje in een Amerikaanse musical had gehad.

De stad wordt overspoeld door Russen. Ze komen bijna overal mee weg, omdat een Rus eenvoudigweg kan beweren dat hij is wat hij maar wil zijn, in Rusland; het is vooralsnog onmogelijk om Russische reputaties na te trekken. Dus er zijn hier geweldige Russische danseressen, geweldige Russische pianisten, fluitisten, componisten en organisten – allemaal even slecht.

Jack Clifford, die zichzelf de getinte kampioen halfzwaargewicht van de Verenigde Staten en Canada noemde, was een recente eendagsvlieg in Frankrijk. Hij ging alle andere bokkers uit de weg en eiste ontzagwekkende geldbedragen voor een gevecht, maar melde bereid te zijn om Carpentier te treffen als er een passend bedrag werd geboden. Niemand van de Amerikanen had ooit van hem gehoord – maar de Europeanen slikten het voor zoete koek.

Clifford ging zijn ondergang tegemoet in Wenen, waar een Oostenrijkse derderangs vuistvechter met een onuitspreekbare naam hem zo op zijn donder gaf dat het gevecht in de derde ronde werd afgebroken, om de neger voor verdere kastijding te behoeden. Clifford had het grootste deel van de avond op de grond gelegen en gaf niet eens blijk van de meest basale kennis van het boksen. De menigte, die bestond uit mensen die ieder manden vol kronen hadden betaald om de Amerikaanse zwarte kampioen te zien vechten, probeerde Clifford te lynchen met de touwen uit de boksring, maar de neger werd gered door de politie en verliet Wenen nog diezelfde avond.

Momenteel baadt een voor die inwoners van Toronto die wel eens een bokswedstrijd bijwonen bekende figuur in de aangename schijnwerper van de Europese publiciteit. Niemand anders dan Soldaat Jones. Jones wordt door de Parijse kranten begroet als 'de kampioen zwaar-gewicht van Canada, de man die nog nooit onderuit geslagen werd, de winnaar van vijfentachtig gevechten met een knock-out en de beste bokser die Canada ooit heeft voortgebracht'.

Jones is nu in Engeland, waar hij wordt klaargemaakt voor een gevecht tegen [Joe] Beckett, maar zijn manager heeft een prestatieverbeterend persbericht naar Parijs gestuurd, waar het wordt gepubliceerd door de Engelse kranten en gretig wordt overgenomen door de Franse.

Inwoners van Toronto die zich herinneren wat er vorig jaar op een avond gebeurde, toen dezelfde Soldaat Jones zijn voorzichtigheid liet varen tot op het punt dat hij de ring met Harry Greb instapte, zullen wel in staat zijn een eigen mening te vormen over hoe makkelijk het is om in het buitenland een 'kampioen' te worden. De enige regel lijkt te zijn dat je ervoor kiest om een kampioen uit een zeer ver gelegen land te zijn en om vervolgens uit dat land weg te blijven. Dat is hoe de violisten, boksers, schilders en dansers het doen.